

UNIJA POSLODAVACA
REPUBLIKE SRPSKE

Analiza žalbenih procesa unutar UIO

Podržano od:

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

CENTRI CIVILNIH INICIJATIVA
ЦЕНТРИ ЦИВИЛНИХ ИНИЦИЈАТИВА

Sadržaj

I	Uvod	2
II	Metodologija	3
III	Analiza žalbenih postupaka kod određenog broja obveznika PDV-a	4
IV	Prijedlozi i preporuke	12
V	Dodatni prijedlozi i preporuke članica Unije poslodavaca RS	14

Uvod

Inspektori Uprave za indirektno oporezivanje (UIO) BiH tokom kontrola usklađenosti rada privatnih preduzeća sa obavezama obračuna i plaćanja PDV-a, često suprotno odredbama Zakona o PDV BiH, donose Rješenja kojim utvrđuju obaveze preduzeća u vezi sa neplaćenim PDV-om, te propisuju ogromne iznose koje ista preduzeća trebaju platiti. Ovakva rješenja recipročno značajno smanjuju investicione sposobnosti preduzeća, a u najradikalnijim slučajevima, odvode i u bankrot. Uprkos posljedicama donesenih rješenja po privatni sektor, inspektori UIO nemaju nikakvu odgovornost za usklađenost svojih rješenja sa Zakonom o PDV.

U takvim uslovima, uz komplikovan i spor žalbeni proces koji se sastoji od tri žalbene instance u UIO pri čemu žalbeni procesi traju mjesecima, znajući da su potpuno zavisni od dobre volje inspektora UIO, preduzeća su prisiljena plaćati mito, čak i kada rade potpuno u skladu sistem Zakonom o PDV BiH. Ovakav sistem je podešen na način da generiše korupciju jer daje nadležnost/moć pojedincu (inspektorima) da rade šta žele u procesu kontrole plaćanja UIO-a, a da je odgovornost za postupanje inspektora na instituciji (UIO BiH).

Iz tog razloga, Unija poslodavaca Republike Srpske želi u ime svojih članica- aktuelizovati ovaj problem i zagovarati njegovo sistemsko rješavanje.

Ova Analiza je nastala kao rezultat projekta „Smanjenje korupcije u radu inspektora UIO BiH“ koji provodi Unija poslodavaca Republike Srpske. Projekat je dio šireg programa «Podrška građanima u borbi protiv korupcije» koji implementiraju Centri civilnih inicijativa (CCI), kao glavni implementator, uz podršku američkog naroda putem Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID).

II Metodologija

Projektni tim je tokom provođenja navedene analize, pozvao na saradnju unutrašnju kontrolu UIO u selekciji uzorka žalbenih procesa poslodavaca (uz striktno poštovanje privatnosti informacija) koji su pozitivno riješeni za poslodavce (najmanje 50 istih). Navđeno je učinjeno, kako bi se procijenilo: (a) trajanje tih procesa, sa aspekta maksimalno dozvoljenog perioda za odlučivanje koje ima na raspolaganju UIO u skladu sa upravnim procesom i (b) na kojim instancama unutar UIO ili na Sudu su pozitivno riješene te žalbe.

Na osnovu toga, projektni tim je želio procijeniti efikasnost žalbenog procesa te ponuditi preporuke kao input za jačanje sistema unutrašnje kontrole u UIO, kako bi se isti unaprijedio te počelo obnavljati povjerenje poslodavaca u rad UIO.

Analiza žalbenih postupaka kod određenog broja obveznika PDV-a

Cilj ove analize je da se kod određenog broja žalbenih postupaka, koji su pokrenuti od strane obveznika indirektnih poreza u određenim predmetima kontrole, vidi koje je redovne pravne lijekove obveznik indirektnih poreza koristio, u kom vremenskom periodu nadležni organ je donio odluku po uloženim pravnim lijekovima, da li je bilo velikog odstupanja u rokovima koji su određeni za donošenje upravnog akta po uloženim pravnim lijekovima, i u kojoj instanci odlučivanja je rješeno u korist obveznika indirektnih poreza (prvostepena ili drugostepena odluka po žalbi).

Međutim, prije nego što se u ovom poglavlju bude izvršila analiza određenog broja žalbenih postupaka, koji su pokrenuti od strane obveznika indirektnih poreza u određenim predmetima kontrole, u kojima je od strane tih obveznika ukazano na određene nepravilnosti u zapisniku, smatramo za potrebnim da iznesemo pregled redovnih pravnih lijekova koje kontrolisani obveznici indirektnih poreza mogu ulagati i istim ukazivati na eventualne nepravilnosti i nezakonitosti, a sve u cilju zaštite ostvarivanja svojih prava i pravnih interesa u tim postupcima.

Tako je članom 36. Pravilnika o kontroli i ograničenoj provjeri indirektnih poreza određeno da se na Zapisnik može **uložiti primjedba u roku 5 radnih dana, od dana prijema zapisnika.**

U stavu (2) istog člana Pravilnika je propisano da ovlašteno lice donosi rješenje u najkraćem roku, a koji ne može biti duži od 30 dana od dana prijema primjedbe na zapisnik, osim u izuzetnim slučajevima kada se po odobrenju šefa grupe navedeni rok može produžiti, ali ne može biti duži od 60 dana od dana prijema primjedbi na zapisnik.

U članu 136. Zakona o postupku indirektnog oporezivanja propisano je da protiv svakog prvostepenog rješenja koje doneše UIO ili radnji koje utiču na pravni status lica, izuzev razreza koji su sačinjeni umjesto poreskih prijava indirektnih poreza koje nisu dostavljene u zakonom ostavljenom roku, **može se podnijeti žalba u roku od 15 dana od dana uručenja rješenja,** osim ako ovim ili bilo kojim drugim zakonom koji se odnosi na indirektne poreze nije drugačije propisano.

Shodno članu 138. Zakona o postupku indirektnog oporezivanja poreski obveznik podnosi žalbu prvostepenom organu koji je donio rješenje.

U stavu (2) istog člana Zakona o postupku indirektnog oporezivanja određeno je da prvostepenu odluku po žalbi donosi prvostepeni organ UIO koji je donio rješenje, **u roku od mjesec dana od dana podnošenja žalbe**. Prvostepeni organ donosi novo rješenje koje se podnosiocu žalbe uručuje u skladu s odredbama čl. od 64. do 68. ovog zakona koje se odnose na uručivanje dokumenata.

Članom 139. Zakona o postupku indirektnog oporezivanja propisano je da protiv **rješenja koje je donio prvostepeni organ po žalbi, poreski obveznik ima pravo žalbe drugostepenom organu**.

U stavu (2) člana 139. Zakona o postupku određeno je da Direktor UIO odlučuje po žalbi u drugoj upravnoj instanci, **koji rješenje donosi i dostavlja u roku od tri mjeseca od dana prijema žalbe**.

Članom 140. stav (1) Zakona o postupku indirektnog oporezivanja dat je pravni osnov da se protiv rješenja drugostepenog organa može pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog odjela Suda Bosne i Hercegovine.

Iz prethodno navedenog proizilazi da, u određenim rokovima i postupku koji je propisan za svaki od navedenih redovnih pravnih lijekova, obveznici indirektnih poreza tim pravnim sredstvima mogu ukazivati na eventualne propuste u radu prvostepenog organa UIO, odnosno na eventualno nezakonito utvrđivanje i nalaganje plaćanja obaveza po osnovu indirektnih poreza.

1.

U primjeru žalbe čiju smo analizu izvršiti može se vidjeti da je, kod obveznika PDV-a od strane ovlaštenih službenih lica (inspektora), za određeni period poslovanja, izvršena kontrola zakonitosti obračuna i plaćanja PDV-a po podnesenim prijavama samooporezivanja, da su u tom postupku inspektori sačinili Zapisnik o kontroli u kojem je konstatovano utvrđeno činjenično stanje, iz kojeg, po mišljenju inspektora, se vidi da je kontrolisani obveznik PDV-a izvršio određene propuste koji su bili osnov da inspektori u predmetnom zapisniku predlože prijedlog razreza dodate obaveze po osnovu PDV-a.

Na Zapisnik o kontroli, a u roku od 5 radnih dana od dana uručenja istog, obveznik PDV-a je iznio primjedbe kojim je ukazao na propust inspektora, da prije početka popisa zaliha robe u skladištu veleprodaje od njega zatraži da imenuje lice koje će prisustrovati tom popisu, što je dovelo do toga da popisu zaliha robe prisustvuje lice koje nije imalo ovlaštenje od strane obveznika, čime su, na taj način, narušeni osnovni principi u vođenju upravnog postupka.

Pored toga, kontrolisani obveznik PDV-a je u iznijetim primjedbama ukazao da je u postupku kontrole pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje koje se ogleda u tome što su inspektorji u postupku kontrole izvršili popis zaliha robe kod obveznika PDV-a samo u veleprodajnom objektu (skladištu), ali ne i u maloprodajnim objektima koje posjeduje, što je imalo za posljedicu, da popisom robe u veleprodajmom objektu i istovremenim osporavanjem razduženja robe kroz maloprodaju, utvrdi sporni manjak robe i da na tu vrijednost obračuna PDV u određenom iznosu i tako utvrđeni iznos u Zapisniku o kontroli predloži kao razrez dodate obaveze po tom osnovu.

Osim navedenog, u primjedbama na Zapisnik o kontroli ukazano je na netačan popis robe koji se ogleda u tome što se na zalihama nalazila određena količina robe a u popisu je navedena sasvim druga količina.

Nakon toga, u roku za odlučivanje po primjedbama iznijetim na Zapisnik o kontroli, u smislu odredbe stava (1) člana 36. Pravilnika o kontroli i ograničenoj provjeri indirektnih poreza, inspektorji su donijeli prvostepeno rješenje kojim su iznijete primjedbe odbili kao neosnovane, i istim rješenjem utvrdili dodati razrez poreza po osnovu PDV-a, te utvrđeni iznos naložili za plaćanje do 15. u mjesecu nakon isteka mjeseca u kojem je izvršen razrez, tj. od kada je prijedlog razreza postao konačan, u smislu odredbe člana 33. stav (2) Zakona o postupku indirektnog oporezivanja.

Na navedeno rješenje obveznik PDV-a je izjavio žalbu organu nadležnom za odlučivanje po istoj u roku 15 dana od dana uručenja istog, u smislu člana 136. Zakona o postupku indirektnog oporezivanja.

Kao što je to iznio u primjedbama na Zapisnik o kontroli, i u izjavljenoj žalbi na gore navedeno rješenje, kontrolisani obveznik PDV-a je ukazao organu nadležnom za odlučivanje po istoj, da su inspektorji u postupku kontrole pogrešno i nepotpuno utvrdili činjenično stanje, koje je imalo za posljedicu nezakonito nalaganje plaćanja obaveze po osnovu PDV-a. Sadržaj žalbe je identičan iznijetim primjedbama na Zapisnik o kontroli.

U postupku odlučivanja po predmetnoj žalbi, prvostepeni organ je ocijenio da su žalbeni navodi osnovani, te je uvažio žalbu i poništio prvostepeno rješenje o utvrđivanju dodatnog razreza poreza po osnovu PDV-a.

Dakle, u konkretnom slučaju, efikasno je i pozitivno okončan žalbeni postupak, na način da je utvrđeni dodati razrez PDV-a poništen, odnosno poreski obveznik nije imao obaveze za plaćanje PDV-a u predmetnoj kontroli.

2.

Takođe, kod obveznika PDV-a je od strane ovlaštenih službenih lica (inspektora), za određeni period poslovanja, izvršena kontrola zakonitosti obračuna i plaćanja PDV-a po podnesenim prijavama samooporezivanja, o čemu su inspektorji sačinili Zapisnik o kontroli i u istom konstatovali utvrđeno činjenično stanje, iz kojeg se po mišljenju inspektora, vidi da je kontrolisani obvenik PDV-a kod određenog broja transakcija trebao na taj promet primijeniti odredbe iz člana 7. stav 2. Zakona o PDV-u, i zauzeli stav da kontrolisani obveznik nije trebao po tim transakcijama obračunati i platiti PDV u određenom iznosu.

U ostavljenom roku, na Zapisnik o kontroli, obveznik PDV-a je iznio primjedbe kojim je ukazao da, prema odredbi stava (2) člana 7. Zakona, ne smatra se prometom dobara uz naknadu prenosa cjelokupne ili dijela imovine poreskog obveznika, koja tvori zaseban poslovni subjekt, sa ili bez naknade, ili kao ulog, ako je sticalac poreski obveznik ili tim sticanjem postane poreski obveznik i ako produži da obavlja istu privrednu djelatnost, pod uslovom da kupac ima mogućnost da dobije istu stopu za odbijanje ulaznog poreza kao prodavac.

U smislu stava (3) istog člana Zakona prodavac poslovne imovine dužan je da, u roku od 8 dana od dana prodaje, obavijesti Upravu za indirektno oporezivanje (u daljem tekstu UIO) o identitetu novog vlasnika poslovne imovine i iznosu koji je plaćen za nju.

U primjedbama na predmetni zapisnik poreski obveznik je citirao odredbe člana 15. stav (1) Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-u kojim odredbama su propisani određeni uslovi za prenos cjelokupne ili dijela imovine poreskog obveznika, u skladu sa članom 7. stav (2) Zakona, sve sa ciljem da se u postupku odlučivanja o primjedbama nadležnom organu ukaže na pogrešan stav u primjeni člana 7. stav (2) Zakona o PDV-u.

U primjedbama na Zapisnik o kontroli je dalje navedeno da se iz predmetnog zapisnika jasno i nedvosmisleno može zaključiti da cilj predmetne kontrole nije bio utvrđivanje stvarnog činjeničnog stanja u pogledu ispunjenosti uslova u smislu navedenih odredbi Zakona o PDV-u i Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-u, po navedenom pitanju, nego je prevashodan cilj bio zauzeti stav prema kojem je poreski obveznik suprotno zakonskim odredbama obračunao PDV po navedenim transakcijama, kako bi se njegovom kupcu osporilo pravo na odbitak ulaznog poreza, a što bi, u konkretnom slučaju, imalo za posljedice nalaganje njegovom kupcu plaćanja već plaćenog PDV-a, obračun zateznih kamata i prekršajna odgovornost.

Takođe, u primjedbama stoji da u Zapisniku o kontroli prvostepeni organ nije naveo koje su to sve činjenice i dokazi bili opredjelujući, za stav, prema kojem je poreski obveznik bio dužan da predmetne transakcije podvede pod pravni osnov iz člana 7. stav 2. Zakona.

U primjedbama se iznosi, da je prvostepeni organ utvrđivao stvarno činjenično stanje, u konkretnom slučaju, došao bi do podataka da poreski obveznik nikada nije donio odluku o prodaji cijelokupne ili dijela imovine, niti je djelatnost trgovine u svojim evidencijama vodio kao zaseban dio imovine koji je kao takav mogao samostalno funkcionisati.

Ovo iz razloga što je Poreski obveznik pored djelatnosti trgovine obavljao i djelatnost pružanja usluga te je za obavljanje trgovine i pružanje usluga koristio jedna te ista osnovna sredstva (zajednička sredstva), što upućuje na zaključak da nisu bili ispunjeni svi kumulativno propisani uslovi za prenos imovine bez obračuna PDV-a u smislu člana 7. stav 2. Zakona a u vezi sa članom 15. Pravilnika. Osim toga, prenos imovine se nije desio istovremeno, koju činjenicu ne spori ni prvostepeni organ, već je do prometa opreme i robe između Poreskog obveznika i njegovog kupca dolazilo sukcesivno u više različitih transakcija u različitim poreskim periodima, a što je jedan od uslova koji mora biti ispunjen u postupku prenosa cijelokupne ili dijela poslovne imovine.

U primjedbama stoji da, Poreski obveznik je, u konkretnom slučaju, postupao sa namjerom dobrog privrednika čiji cilj nije bio izbjegavanje plaćanja poreza i dovođenje u zabludu svog poslovnog partnera u vezi sa ostvarivanjem prava na odbitak ulaznog poreza po predmetnim transakcijama.

Na kraju iznijetih primjedbi na Zapisnik o kontroli stoji konstatacija da, iz naprijed navedenog, nedvosmisleno proizilazi da prvostepeni organ u postupku kontrole nije pravilno i potpuno utvrdio stvarno činjenično stanje, što je imalo za posljedicu zauzimanje pogrešnog stava po predmetnom pitanju.

Rješavajući o iznijetim primjedbama na Zapisnik o kontroli prvostepeni organ je zauzeo stav da su iste osnovane radi čega je iste u cijelosti prihvatio i na taj način okončao pokrenuti postupak kontrole.

3.

Kod kontrolisanog obveznika PDV-a inspektorji UIO su izvršili kontrolu obračuna i plaćanja PDV-a po prijavama samooporezivanja i sačinili Zapisnik o kontroli u kom je konstatovano da kontrolisani obveznik PDV-a nije imao pravo na odbitak ulaznog poreza po fakturama svog dobavljača na kojima je uredno iskazan obračunati PDV za isporučena dobra po tim fakturama, što je imalo za posljedicu utvrđivanja prijedloga razreza dodatne obaveze po osnovu PDV-a.

U zapisniku o kontroli stoji da za ovakav svoj stav inspektori nalaze uporište u odredbi člana 12. stav 6. i 7. Zakona o porezu na dodatu vrijednost, odnosno inspektori su zaključili da dobavljač kontrolisanog poreskog obveznika djelatnost po osnovu koje je izvršio promet nije oporeziva jer je dobavljač djelatnost vršio u funkciji organa uprave, te da navedeni promet dobara i usluga nije vršio kao konkurenčija firmama u privatnom vlasništvu, tj. da dobavljač ne može imati status obveznika PDV-a.

Na Zapisnik o kontroli kontrolisani obveznik PDV-a iznio je primjedbe kojima je ukazao na nezakonito postupanje inspektora u smislu da mu ospore pravo na odbitak ulaznog poreza po ispostavljenim fakturama njegovog dobavljača, jer su iste izdate u skladu sa odredbama člana 55. Zakona o PDV-u i da sporne fakture sadrže sve propisane elemente iz člana 107. Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-u.

Nakon toga, u roku za odlučivanje po primjedbama iznijetim na Zapisnik o kontroli, inspektori su donijeli prвostepeno rješenje kojim su iznijete primjedbe odbili kao neosnovane, i istim rješenjem utvrdili dodati razrez poreza po osnovu PDV-a, te utvrđeni iznos naložili za plaćanje u roku i na način kako je to navedeno u dispozitisu rješenja.

Na navedeno rješenje obveznik PDV-a je izjavio žalbu organu nadležnom za odlučivanje po istoj u roku 15 dana od dana uručenja, u smislu člana 136. Zakona o postupku indirektnog oporezivanja.

Kao što je to iznio u primjedbama na Zapisnik o kontroli, i u izjavljenoj žalbi, na prвostepeno rješenje kojim su iznijete primjedbe odbijene kao neosnovane i utvrđen dodati razrez poreza po osnovu PDV-a, kontrolisani obveznik PDV-a je ukazao na činjenicu da su inspektori u postupku kontrole pogrešno i nepotpuno utvrdili činjenično stanje, koje je imalo za posljedicu nezakonito nalaganje plaćanja obaveze po osnovu PDV-a. Sadržaj žalbe je identičan iznijetim primjedbama na Zapisnik o kontroli.

U postupku odlučivanja po predmetnoj žalbi, prvostepeni organ je ocijenio da su žalbeni navodi neosnovani, da je prvostepeno rješenje na zakonu zasnovano pri tome u cijelosti prihvatajući utvrđeno činjenično stanje i pravni osnov koji su inspektorji iznijeli u obrazloženju osporenog rješenja.

Prvostepenu odluku po žalbi donio je nadležni organ UIO **u roku od mjesec dana od dana podnošenja žalbe** u smislu odredbe člana 138. stav (2) Zakona o postupku indirektnog oporezivanja.

Na prvostepeno rješenje kojim je odbijena kao neosnovana žalba izjavljena na rješenje inspektora o dodatnom razredu poreza po osnovu PDV-a, kontrolisani obveznik PDV je izjavio žalbu drugostepenom organu UIO.

U žalbi drugostepenom organu obveznik je iz istih razloga kao i prethodnom žalbom osporio zakonitost prvostepenog rješenja o dodatnom razredu poreza po osnovu PDV-a.

Po izjavljenoj žalbi, drugostepeni organ UIO je donio rješenje kojim je kao neosnovanu odbio žalbu obveznika PDV-a izjavljenu na prvostepeno rješenje kojim je odbijena kao neosnovana žalba izjavljena na rješenje inspektora o dodatnom razredu poreza po osnovu PDV-a, i na taj način potvrdio rješenje inspektora o dodatnom razredu poreza po osnovu PDV-a.

Rok za donošenje **rješenja po izjavljenoj žalbi od tri mjeseca od dana prijema žalbe je prekoračen.**

Nakon uručenja rješenja drugostepenog organa, poreski obveznik je protiv tog rješenja tužbom pred Upravnim odjeljenjem Suda BiH pokrenuo upravni spor i u tužbi zatražio od tog suda da preispita zakonitost svih upravnih akata koji je donio prvostepeni organ kao i zakonitost drugostepenog rješenja kojim je okončan predmetni upravni postupak.

Po podnijetoj tužbi Sud BiH je donio Presudu kojom je tužbu odbio u cijelosti.

Nakon toga, obveznik PDV-a je odlučio da zaštitu svojih prava u predmetnoj pravnoj stvari zatraži pred Apelacionim vijećem suda BiH. Rješavajući po Apelaciji Sud BiH je poništio presudu Upravnog odjeljenja Suda BiH, drugostepeno rješenje UIO, prvostepeno rješenje kojim je odbijena kao neosnovana žalba izjavljena na rješenje inspektora o dodatnom razredu poreza po osnovu PDV-a, kao i rješenje inspektora o dodatnom razredu poreza po osnovu PDV-a.

U obrazloženju presude Suda BiH stoji, da po shvatanju Apelacionog vijeća suda, pogrešno su organi tužene (UIO) i vijeće za upravne sporove ovog suda, primjenili odredbi člana 12. stav 6. i 7. Zakona o porezu na dodatu vrijednost, kada su zaključili da je dobavljač kontrolisanog poreskog obveznika navedenu djelatnost vršio u funkciji organa uprave, te da navedeni promet dobara i usluga nije vršio kao konkureniju firmama u privatnom vlasništvu.

Naime, iz činjeničnog stanja utvrđenog od strane inspektora, proizilazi da je kontrolisani obveznik PDV-a u svojstvu kupca od dobavljača koji je u svojstvu prodavca, na osnovu zaključenog ugovora o kupoprodaji, dobijao i u dalji promet stavio određene robe koje je platio u cijelosti i u skladu sa ispostavljenim fakturama, sa obračunatim porezom na dodatu vrijednost.

Iz prethodne nesporne konstatacije, proizilazi da je dobavljač kontrolisanog poreskog obveznika na tržištu nastupao kao prodavac, stavljujući u promet komercijalne robe po tržišnim cijenama, što znači kao konkurencijski organ.

Iz Uvjerenja Uprave za indirektno oporezivanje BiH proizilazi da je dobavljač kontrolisanog poreskog obveznika kao obveznik PDV-a, upisan u Jedinstveni registar obveznika indirektnih poreza, odnosno da je dobavljač kontrolisanog poreskog obveznika, subjekt koji je u sistemu PDV-a, što znači da nije u konkretnoj obligaciono-pravnoj situaciji kupoprodaje komercijalnih roba, nastupio kao upravni, nego konkurencijski saugovarač, te je u toj fazi prometovanja roba po zaključenom ugovoru za sebe i druge (kupce), uspostavio i ispunio zakonsku obavezu obračuna PDV-a kako je to preuzeo u ispostavljenim fakturama.

Dakle, promet dobara koji je dobavljač vršio kontrolisanom obvezniku PDV-a, smatra se prometom dobara i usluga u smislu odredbe člana 3. stav 1. tačka 1. i člana 4. stav 3. tačka 1. Zakona o porezu na dodatu vrijednost na koji je dobavljač imao obavezu da obračuna i plati PDV po fakturama koje je ispostavljaо svojim kupcima među kojima i kontrolisanom poreskom obvezniku.

Iz naprijed navedenog, može se zaključiti da obveznik PDV-a ulaganjem redovnih pravnih lijekova na upravne akte donesene od strane upravnih organa UIO nije mogao ostvariti zaštitu svojih prava, jer su ista u žalbenim postupcima ocijenjena kao neosnovana.

Takođe, u upravnom sporu, Upravno odjeljenje suda BiH je odbilo tužbu poreskog obveznika.

Međutim, tek po Apelaciji koju je podnio Apelacionom vijeću Suda BiH obveznik je uspio dokazati da njegova pravna borba nije bila uzaludna, i ista je trajalo 2 godine.

IV Prijedlozi i preporuke

1. Izvršiti izmjene i dopune odredbi članova od 136. do 139. Zakona o postupku indirektnog oporezivanja, na način da se briše odredba kojom se omogućava odlučivanje o žalbi u prvom stepenu od strane prvostepenog organa.
2. Mijenjati odredbu stava (1) člana 139. istog zakona i da glasi „da protiv svakog prvostepenog rješenja iz člana 136. Zakona o postupku indirektnog oporezivanja, poreski obveznik ima pravo žalbe drugostepenom organu“.
3. Mijenjati stav (1) člana 137. Zakona o postupku indirektnog oporezivanja i da glasi „žalba odlaže izvršenje rješenja“.
4. U već postojeći član 64. Zakona o upravi za indirektno oporezivanje, iza stava (1) dodati novi stav (2) koji glasi: „(2) **Ovlašteno službeno lice – inspektor i svaki drugi državni službenik odgovara za novčanu štetu koju, nezakonitim radom ili u vezi sa radom, namjerno ili iz krajnje nepažnje prouzrokuje UIO ili trećem licu.**“

Dosadašnji stav „(2)“ postaje stav „(3)“.

Naime, normirajući odredbe člana 136. i 138. Zakona o postupku indirektnog oporezivanja zakonodavac ima u vidu da se obveznicima indirektnih poreza omogući da u toj fazi izjavljivanja i odlučivanja o žalbi, na rješenje o utvrđenim dodatnim obavezama po osnovu indirektnih poreza, budu usvojeni svi oni razlozi koji u žalbi osnovano ukazuju na nezakonito utvrđivanje poreskih obaveza, a samim tim da se skrati vremenski period u ostvarivanju tih prava.

Dakle, zakonodavac je imao namjeru, da obveznici indirektnih poreza u prvoj fazi izjavljivanja žalbe ostvare zaštitu svojih prava, odnosno da po tom osnovu zaštitu svojih prava ne traže pred drugostepenim organom UIO čiji su rokovi za odlučivanja mnogo duži.

Međutim, u praksi se pokazalo da odredbe člana 136. i 138. Zakona o postupku indirektnog oporezivanja ne daju one efekte koje je imao u vidu zakonodavac prilikom normiranja navedenih članova, već naprotiv, samo odgovraće upravni postupak po redovnim pravnim lijekovima, jer se u većini slučajeva poreski obveznici, nakon odlučivanja prvostepenog organa po žalbi u smislu člana 136. i 138. Zakona o postupku indirektnog oporezivanja, odlučuju zaštitu svojih prava zatražiti pred drugostepenim organom UIO u smislu člana 139. Zakona o postupku indirektnog oporezivanja.

Opravdanost inicijative da se mijenja stav (1) člana 137. Zakona o postupku indirektnog oporezivanja u smislu, da „žalba odlaže izvršenje rješenja”, vidimo činjenicu da poreski obveznici naložene obaveze po rješenju za plaćanje nisu dužni da izvršavaju sve dok se ne završi žalbeni postupak pred drugostepenim organom UIO, odnosno ne bi bilo pravnog osnova da nadležni organi UIO, ukoliko poreski obveznik nije u mogućnosti da plati utvrđene obaveze u ostavljenom roku, pokrenu postupak prinudne naplate utvrđenih poreskih obaveza.

Takođe, UIO bi, zbog suspenzije naplate utvrđenih obaveza do okončanja postupka po izjavljenoj žalbi, preduzela određene aktivnosti s ciljem da ti postupci budu što prije riješeni, a najkasnije u propisanim rokovima.

Dodatni prijedlozi i preporuke članica Unije poslodavaca RS

1.

Kreirati Pravilnik lične odgovornosti za inspektore.

2.

Imenovanje inspektora ograničiti na mandat od četiri godine, čime bi se umanjila mogućnost za nastajanje koruptivnih rizika.

3.

U slučaju da ishod žalbenog postupka pokrenutog od strane poreskog obveznika ne bude u korist UIO, UIO treba da snosi sve troškove postupka.

4.

Unija poslodavaca Republike Srpske predlaže povećanje naknada/plata inspektorima u cilju umanjenja/izbjegavanja nastajanja koruptivnih radnji.

5.

Osnivanje obrazovnog centra UIO sa ciljem provođenja internih edukacija i sertifikacije zaposlenih u UIO kao i uspostavljanje profesionalnih standarda i planova inspektora, u cilju postizanja jednoobraznosti postupanja tokom inspekcijskog nadzora.

6.

U okviru okruglog stola „Dijalogom i saradnjom do smanjenja koruptivnih rizika“ identifikovan je problem novinara da ostvare pravo pristupa informacijama UIO, a koji se pravda zaštitom komercijalnog interesa ili privatnosti strane koja je predmet interesa novinarskog istraživanja. Onemogućavanjem pristupa informacijama, novinari su istakli da su uskraćeni od relevantnih informacija u procesu istraživačkog procesa, a koji su usmjereni ka razotkrivanju koruptivnih aktivnosti u društvu. U slučaju odbijanja davanja informacijama, lice koje traži uvid ima pravo uložiti žalbu direktoru Uprave, a potom i pokrenuti upravni spor u roku od 60 dana od dana prijema konačnog rješenja, kako bi odluka bila razmatrana od strane suda i/ili žaliti se Instituciji ombudsmena za ljudska prava BiH. Svi navedeni procesi kumulativno mogu trajati mjesecima, što utiče na pauziranje ili čak obustavu istraživačkog rada u razotkrivanju koruptivne aktivnosti od strane novinara i zainteresovanih drugih lica.

U sklopu aktivnosti „Dijalogom i saradnjom do smanjenja koruptivnih rizika“ preporučuje se da organi UIO imaju pozitivniji odnos prema zahtjevima za pristup javnim informacijama, naročito kada se u istima identificira aktivnost od javnog interesa. Povećanjem broja pozitivnih odgovora UIO na pristup javnim informacijama koje se odnose na razotkrivanje potencijalnog postojanja koruptivnih aktivnosti, utičće se na recipročno smanjenje postojećih i prevenciju budućih koruptivnih aktivnosti.

7.

Redovna registracija PDV obveznika kod UIO podrazumijeva registraciju lica čiji oporezivi promet dobrima i/ili uslugama u prethodnoj godini prelazi ili je vjerovatno da će preći iznos od 50.000 KM. Prijedlog Unije poslodavca Republike Srpske je da se granica prelaska u PDV sistem poveća sa 50.000 KM na 75.000 KM.

8.

Određivanje kontakt osobe ili odjeljenja u UIO kao kontakt tačku kojoj bi se poslodavci mogli direktno obratiti za pomoć u vezi sa postupkom indirektnog oporezivanja.

9.

Za male preduzetnike omogućiti tromjesečno umjesto mjesecnog dostavljanja PDV prijave.

10.

Neophodna digitalizacija sistema – omogućavanje uvođenja digitalnog EUR 1 obrasca za Kraljevinu Norvešku.

11.

Ubrzati izdavanje kontrolnih i akciznih markica (trenutno proces traje oko 30 dana što je nedopustivo jer tek kad se dobiju, iste se šalju u inostranstvo da se lijepe, nakon čega roba dolazi za cca 45 dana). Ukinuti izdavanje markica za smjese koje sadrže brašno u bilo kojem omjeru.

U pogledu uvoznika – špedicije – carina, predlažemo sljedeće:

1.

Implementacija i tumačenje zakonskih rješenja i carinskih propisa potrebno je u svim carinskim ispostavama da bude jednoobrazno.

2.

Ubrzati proces razduženja uplate carinskih dažbina (trenutno ukoliko se uplata izvrši u petak, razduži se u ponedjeljak popodne, a ako se uplati ujutro, razduženje se izvršava tek naredni dan).

3.

Potrebno je pronaći model zaštite špeditera od neplaćanja dažbina od strane komitenta bez obzira na garanciju – crna lista uvoznika.

4.

Na carinskim ispostavama sa povećanim obimom posla povećati broj carinskih inspektora (na nekim ispostavama bude i po 300 deklaracija u danu a na istim radi 3-5 inspektora što usporava rad i produžava čekanje).

5.

Ubrzati laboratorijske analize koje vrše carinski organi radi utvrđivanja tarifnog broja.

6.

Smanjiti carinsku administraciju – za carinsku robu iz carinskog skladišta kopira se sva dokumentacija koja je bila uz deklaraciju za smještaj robe u carinskom skladištu, iako ista već postoji u carinskoj arhivi. Navedena procedura usporava rad, carina recipročno ima ogromnu arhivu te povećanje troškove imaju i poslodavci i carina. Prijedlog je da se dokumenta samo daju na uvid ovlaštenom licu.

7.

Zloupotreba promjene trake selektiviteta – u nekim carinskim ispostavama se ne poštuje traka selektiviteta – crvena, žuta, zelena – već se sve deklaracije prebacuju na crvenu traku što znatno usporava rad.

8.

Potrebno je omogućiti popunjavanja Rubrike 9 sa unosom korisnika robe u slučajevima kada se uvoznik i korisnik robe razlikuju.

Svi navedeni problemi utiču na tok i brzinu carinjenja robe kod uvoza i izvoza a indirektno utiču na poslodavce iz oblasti uvoza, izvoza, transporta, špedicije, itd. Svako gubljenje vremena za poslodavce je i gubljenje novca, a to recipročno dovodi do povećanja cijena poslovanja.

Ovo istraživanje je realizovano u sklopu projekta „Smanjenje korupcije u radu inspektora UIO“ koji je dio šireg programa "Podrška građanima u borbi protiv korupcije" implementiranog od strane CCI uz finansijsku podršku USAID. Sadržaj je isključiva odgovornost Unije poslodavaca Republike Srpske i ne mora nužno održavati stavove USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.